

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 47.

Уторак, 11. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 4 сата по подне.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

Равнотежа поседа.

Србија је била и најлепши пример срећне расподеле богатства. Код нас није било великог поседа није пак сеоског пролетаријата. Зато је наш народ био физички и морално здрав и необично родољубив.

У нашој новој држави економске прилике нису исте као у Србији. У крајевима некадање аустро-угарске монархије налазимо са свим преточије појаве ма да не у онакој и оноликој мери као у Румунији, Мађарској, Ческој, Пољској, Русији, Немачкој и Енглеској. У тим крајевима нашег народа има свих врста великог поседа. Као што је познато ове су форме великог поседа: обичан велики посед од преко пет стотина јутара, латифундије, преко 2000 јутара и фидејкомиси (велики посед који се не може отуђити ни оптеретити). Свих ових врста великог поседа има у Банату, Бачкој, Хрватској и Босни.

Да би се ово питање повољно регулисало, несме се поћи са нашег једностраног гледишта. Ми несмемо ни из крајности у крајност, ако хоћемо да мирно и праведно решимо економске и социјалне проблеме. Што је наш народ у кршевитим, дакле неким крајевима Херцеговине, Далмације и Хрватске гоњило, да се исељава у Америку, није кривица до великог или малог поседа, већ до рђаве политике у опште, која је владала у бившој монархији. Да се то зло ублажи, ако не и отклони има начина у нашој великој отаџбини. Србија је пре тридесет и више година помогла браћи наших горских крајева да се сачувају — у топличком округу насељено је мага наше браће из Црне Горе, Санџака и од Пећи, који су делом од турског зулума, делом због неплодности земље напустили своја огњишта. Таквих крајева има доста и сада у Србији, најлепши је пример Косово поље. Како ће се решити питање великог поседа у крајевима где он влада сада је рано још говорити, али је несумњиво најправеднији начин да се сопственици сићушног поседа (испод 5 јутара) помогну, на рачун врло великог поседа. Врло лепо предлаже један загревачки лист, да се од великих поседника који не бораве у Хрватској откупи принудним путем њихова имања. Такви су велики поседници: кнез од Турна и Таксиса са 70.000, граф Л. Пејачевић са 22.000, граф Иван Драшковић са 25 хиљада, барони Гутмани са 60 хиљада, ерцхерцог Фридрих са 14.000 јутара итд. Тиме би се

одмах добило на неких 300 хиљада јутара и задовољила најпреча потреба.

Оваквим начином створена равнотежа у поседу непокретног имања учинила би и Југославију задовољном земљом, као што је и Србија у томе погледу до сада била. п.

Ратне и политичке вести

Вилсонов програм.

Из америчких кругова шири се вест, да ће претрес Вилсонових 14 тачака програма отпочети још ове недеље. Пошто ће сви савезници прихватити све тачке као подлогу за конференцију мира, то се имају још решити само разлике у схватању појединих тачака. Тако, Вилсонов схватање о слободи мора стојати у супротности према енглеском, јапанском и талијанском схватању. Мишљење Француске за сада је непознато. Америка неће пристати, да се оснује савез народа без Немачке.

Јавност преговора за мир.

Из Париза јављају, да се Вилсон изјаснио, да ће претрес на конференцији мира бити јаван, и само о томе, кад се укаже потреба, јавност би се могла привремено искључити. Такође и вести из Лондона потврђују, да ће конференција за мир бити јавна.

Миљуков о положају у Украјини.

Дописник „Нти Паризјена“ у Цариграду разговарао је са вођом кадета Миљуковом, који путује у Париз и Лондон као представник руског националног центрама. О положају у Украјини, где се бавио два месеца, рекао је Миљуков; да већина народа тежи за успостављењем јединства Русије. Само сепаратисте изазивају неред и свакодневно заузимају железнице. Банде плене све. Свуда влада глад и страховата невоља. Уверен је, да оружана интервенција брзо може успоставити ред.

Прилике у Петрограду.

Шведски марински аташе Елис вратио се из Русије у домовину. Он прича: да Лењин и Каменев захтевају капитулацију совјетске владе, а против тога су Троцки, Ратек и Чичерин, који су са својом странком однели победу над Лењином са 12 гласова. Има 14 дана како се трговачка роба никако не увози у Петроград. Вероватно је, да ће град убрзо пасти Енглезима у руке.

Догађају у Немачкој.

На седници војног савета упитао је Паш, шта значи концентрација трупа на западу. Очевидно постоји намера да се згодном приликом изведе контрареволуција. Стога предлаже да се распусти стајаћа

војска, разоружају официри и оснује црвена гарда за заштиту револуције. Народни комесари тражили су, да се без одлагања сазове државна конференција.

Нова криза у Угарској.

Из Пеште јављају, да је кабинет пре три дана имао врло важна саветовања, и да је одлучио да демисионира, ако Споразумне Силе у року од четири дана не одговоре повољно на ноту због продирања чешких и румунских трупа.

Операције у Русији

Из Ревала јављају, да су Енглези отпочели са бомбардовањем болшевичких положаја. Енглези су посели Ревал и искрцавају тамо много ратног материјала.

Америчка флота у Дубровнику.

У Дубровник је приспела америчка флота од 23 убојна брода. Дочеку је присуствовао на хиљаде народа. Адмирал Нелсон је подигнут на рамена и обасијат цвећем. Пред општинском зградом поздравео је поморски капетан Крунајевић. Нелсон је изјавио: „Америка ће бити на вашој страни.“ У почасти гостима био је концерт са игранком.

Заклетва првог министарства Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Прекјуче тачно у 5 сати после подне скупили су се у дворани привременог двора Његовог Височанства Краљевина Редента Александра министри г.г.: Протић, Корошец, Лукинић, Прибићевић, Крамер, Рашић, Давидовић, Нинчић, Трифковић, Вуловић, Рибарац, Јовановић, Капетановић, Корач, београдски протојереј Никола Божић и професор теологије хрватског универзитета и делегат Народног Вијећа Д-р Барац.

Чим су сви именовани заузели своја места ступио је у дворану Његово Височанство Престолонаследник Александар. Католички свештеник д-р Барац изаршио је по католичком обреду заклињање тројице министара католичке вероисповести: Д-р Лукинић, Д-р Корошеца и Д-р Крамера по овој формули:

„Ступајући на дужност министра заклињем се Богом Свемогућим, да ћу бити веран Краљу Петру Првом, да ћу се савесно придржавати устава и државних и земљских закона Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца.“

За време изговарања ових речи по казивању свештеника држао је сваки од господи три прста на распећу, — После заклињања Католика заклео је београдски протојереј Божић прописаним обредом остале ми-

нистре православне вероисповести. Кад су сви појединили поновили заклетву, извршио је протојереј кратку молитву за Краља Петра, Престолонаследника Александра и у молитви споменуо крсна имена свих заклетих министара. Његово Височанство кратким говором поздравео је ново министарство, у коме је с похвалом споменуо њихов дојакошни рат око стварања ове заједнице и изразио наду и жељу, да ово велико дело сврше с потпуним успехом, нагласивши, да ће у њему наћи увек помагача и поштору. Клицањем „Живио Наследник Престола!“ Свршила се ова историјска церемонија. — Престолонаследник је затим одржао серкл, разговарајући и рукујући се са сваком појединцем. Остали министри г. г.: Д-р Трумбић, Д-р Петричић, Д-р Алауповић и Д-р Мехмед Спахе положише накнадне заклетве, јер још до данас нису стигли у Београд.

Старословенска служба.

Дванаест хрватских епископа, који су концем Новембра имали свој скуп у Загребу, упутили су свештенству и папстви својој посланицу, у којој се, у петог тачци, говори о служби на старом словенском језику. Тај пасус гласи:

„Стари Словени служили су се с одобрењем Рима својим језиком у служби Божјој, и та се повластица све до данас сачувала у неким крајевима наше сада уједињене државе. Зашто да се то право не протегне на читаву домовину? Зато смо ми сакупљени југославенски бискупи закључили обратити се на Св. Столицу, нека нам дозволи на читавом подручју Југославије служити св. мису у старом нашем словенском језику, како су то чинили наши апостоли Св. Ђирил и Методије, а сви остали обреди, нека се обављају у народном језику, како се то и сад с одобрењем Св. Столице чини у многим бискупијама.“

ИЗ САРАЈЕВА.

Срб. Муслимани радо су прихватили и поздравили наше народно уједињење. А и како не би, кад су се врло многи од њих борили у редовима српске војске за слободу своје домовине. Да поменемо, да су се у редовима српске војске сјајно одликовали као официри: Фехим Мусакадић, Сарајлија, који је добио четири српска одлиčka међу њима и Карађорђеву Звезду, Ибрахим Хаџи-омеровић, Авдо Хасанбеговић, Азис Сарић, Шукрија Куртовић, Хасан Ребац и многи други.

Као добровољци ступили су у нашу војску многи Срби му-

КОЛОСЕУМ

— Представе сваког дана од 4 сата по подне.
Понедеоником и Четвртком нов програм. —

КОЛОСЕУМ

хамеданци, и ономад су се пред војводом Степановићем заклели. Том је приликом, после извршене заклетве, одржао овај говор војни муфлија господин Абдулах ефендија Курбеговић.

„Свечаност и важан ст данашњег дана састоји се у томе, да сте ви положили заклетву вјерности Њ. В. Краљу Петру I као и његовом превишњем дому. Овом заклетвом ви се такође обвезујете на безусловну послушност према својим старијим као и на тачно и савјесно вршење своје војничке дужности, што вам и наш узвишени Ислам строго налаже, јер у Курану изричито стоји, да је сваком Муслиману дужност свим старијим покоран и одан бити. Данашњим даном ви ступате у редове храбре српске војске, чијем се јунаштву цио свијет диви. Ова војска нека вам буде узор у ваљем војничком животу. Војнички је живот врло тежак, али је зато задаћа војника врло часна. Војник брани свог краља и отаџбину, не штедећи при томе ни свој властити живот, јер смрт за краља и отаџбину је славна и узвишена.“

Народна Влада у Сарајеву труди се, да омогући школовање ученицима, који су услед војничке службе или политичких гањања прекинули школе. За њаке који нису из горњих разлога могли положити матуру отворени су припремни течајеви у великој гимназији и великој реалци сарајевској; течај ће почети 10. децембра ове, а трајаће до 1. фебруара идуне године. Исти такав течај отворене се и у Трговачкој Академији.

У недељу 16. о м. биће у Сарајеву главна скупштина друштва средњешколских професора у Босни и Херцеговини. Дневни је ред: 1. Извештај о друштвеном раду у години 1913 до 1918; 2. Избор председника и новог одбора; 3. Предлози чланова; 4. Евентуалије.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Комисија за увоз.

Општина београдска шаље ових дана једну комисију у Енглеску, која ће контролисати увоз робе потребне за Србију. На првом месту увешће се кожа, обућа, одело, делови за машине и т. д.

Баџи из Француске.

Прекојуче после подне допутовали су из Марсеља ђаци трговачке школе, њих 50 на броју, који су стављени Министарству војном на расположење.

Народна Скупштина.

Јуче се састала у сједницу Народна Скупштина. Седнице се држе у хотелу „Касини“.

Делегација за конференцију мира.

Делегацији Краљевине Србо-Хрватско-Словеначке за конгрес мира, придодат је и г. Мата Ст. Бишковић, бив. краљ. српски посланик у Лондону, с правом одлучивања.

„Брка“.

Први број од ове године изаћи ће идуће суботе.

Продаја соли.

Од 11. ов. мес. отпочеће продаја соли по општинским реонима и градовима. Со ће се продавати само онима београдским породицама које имају купон за примљено бесплатно животињских намирница као и онима које имају купоне за куповину животних намирница по пола килограма на члана породице а годину од четири сектора од килограма. Купони издати грађанству за вре-

ме непријатеља за куповину соли не важе. Свака породица која жели да купи со, послаће са купоном и новцем свога члана породице у реон, где ће се даље урадити шта треба, и дотично лице по том упутити у продавницу да со плати и прими. Со ће се продавати до 14. ов. мес. закључно.

Железнички саобраћај.

- 1.) Пруга Солун—Скопље ради директно без трансбордмана.
- 2.) Пруга Митровица—Скопље радиће без трансбордмана кроз 10 дана.
- 3.) Пруга Скопље—Ристевац почеће редити без трансбордмана 10. децембра 1918.
- 4.) Пруге Обреновац ка Ваљеву и даље опразљају се.
- 5.) Пруга од Београда ка југу оправља се.
- 6.) Пруга Смедерево—Плана оправља се.
- 7.) Пруга Сталаћ—Ужице оправља се.

Грађанска и уставна права.

По решењу Министарског Савета, грађанска и уставна права Краљевине Србије проширују се на целу српско-хрватско-словеначку државу.

Пут Престодонаследников.

Њ. Кр. Височанство, Наследник Престола отпутоваће 21. ов. м. са војном свитом у Париз. До Дубровника ће пратити г. г. министри Момчило Нинчић и Светозар Прибићевић, Г. Нинчић ће наставити с Њ. К. Височанством пут за Париз.

Малинов у невољи.

Довнамо с поуздан стране, да је француски командант у Софији тражио од бугарске владе, да му се предаду по списку сви српски свештеници, који су били отерани у Бугарску, по списку треба да их буде преко 400. Когод је умро, ваљда се мора поднети исправна умрлица и где је сахрањен. Овај захтев довео је у велику неприлику владу др Малинова, јер се позитивно зна, да су Бугари просто побили око 160 српских свештеника. За многе се зна, где су и кад су побијени, чак и ко их је и по којој наредби убио.

Адвокатска конференција.

У недељу 9. ов. месеца у сали зграде Првостепеног Суда одржана је конференција правника. Конференцију је отворио г. Мих. Јовановић председник Касац. Суда. Говорило је више говорника од којих су нарочито утицали на слушаоце говорници г. г. др Суботића, и адвокат: Раде Новаковић, Воје Милошевић, Момчила Јанковића и Илије Илића. Конференција је закључена у 12 сахата пре подне и заказан други састанак за недељу 17. децембра тек године, када ће се изабрати Управа и претрпети педесет појединих чланова, јер је упис чланова отпочео и још траје.

Нови министри.

Најменов на су још два министра: г. Милослав Рајчевић, (из Црне Горе) министар без портфеља, и г. др. Урош Круљ (из Херцеговини) министар за народно здравље.

Посланик у Прагу.

Г. др. Иван Хрисар постављен је за министра ревидента и посланика краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Прагу.

Чланови Државног Вијећа.

Готово сви чланови Државног Вијећа отпутовали су јуче из Београда у Загреб.

Помен пок. Д. Ђ. Бранковићу.

Трогодишњи помен пок. Драгољубу Ђ. Бранковићу, судији а четрдесетодневни његовој мајци Христини биће у среду, 12. ов. мес. у цркви Св. Николе. Молбе се пријатељи и сродници, да погину не равумеју јучерњу белешку у овом листу, као да је помен један дан раније.

Допутовао.

Председник Народног Чехословачког Већа у Софији и председник друштва за чехо-бугарско обљажње, г. Е. Ковач-Чермак, допутовао је из Софије у Београд.

Равноправност.

Министарски Савет је решио, да ћирилица и латиница уживају равноправност у Краљевини СХС.

Из Позоришта.

Позивају се сви они, који имају при себи на каквих поворишних ствари, да их у што краћем року предају Управи Народног Позоришта, у старој згради, Доситијева ул. бр. 2.

Дописни уред.

У Београду је установљен нарочити дописни уред Државног Вијећа који ће одржавати везе са Загребом, Сарајевом, Љубљаном и Дубровником.

Министри на путу.

Јуче су отпутовали у Љубљану министар потпредседник г. др Коршоцец и министар г. др Крамер, да проведу код куће божићне правнике.

Талијанска насиља.

Земаљска Влада за Далмацију објавила је значајан апел Југославенске Далмације о недељима талијанске војне управе у тим крајевима. Кад се има на уму да 96 од сто становништва сачињавају Југославени, онда се тек може добити слика, с каквим правом Талијани претендују на те крајеве. Апел има 22 тачке, и најважније су ове: у свима канцеларијама уведен је талијански језик као службени, општинске и среске власти се распуштају, забрањује се истицање југославенских застава, Талијани утичу на правосудје, онемогућава се пловидба у циљу преноса хране, путника и поште, штампа је скучена, гоне се сви грађани, који им се чине сумњиви, нарочито лекари, свештеници, студенти, забрањена је свака манифестација и прослава народног уједињења, забрањује се изјаве симпатија Французима, Енглезима и Американцима, у неким је местима установљен преки суд.

Позив Месне Команде.

Да се омак јуче Абутантурноме одељењу Команде Мет у Београду следећа лица:
Рез. пеш. поруч. Живан Мадаровић с позивом на бр. 3006, 2803; — Рез. пеш. капетан I кл. Ђорђе Аврамовић с позивом на бр. 2804; — Медицинери Алекса Арсенијевић и Чедомир Јаксљевић с позивом на бр. 2805; — Пешад. кап. I кл. Јордан Никић с позивом на бр. 2806; — Рез. рнж њер. поруч. Доброслав Рајчац на бр. 2807; — Рез. пешад. поручник Живота Гошић с позивом на бр. 2808; — Рез. пеш. поруч. Душан Милвојевић с позивом на бр. 2809; — Милка Сименовић с позивом на бр. 2767; — Јоднаред. Југосл. в. Ливзија Славољуб Лазић с позивом на бр. 2777; — Милева

Димитр Јевњић с позивом на бр. 2776; — Милач Костић Жељ. чин в. с позивом на бр. 2732; — Рез. пеш. поруч. Радомир Лазић с позивом на бр. 2766; — Михајло Спасојевић правник с позивом на бр. 2763; — Василија Бобићева чин в с позивом на бр. 2814; — Рез. пеш. поручник Стан. Гребенац с позивом на бр. 2775; — Рез. коњич. поруч. Мил. Ј. Колсталиновић с позивом на бр. 2810; Рез. поруч. Петар Орловоц с позивом на бр. 2811; — Обвез. чинов. реда Драгољуб Марковић с позивом на бр. 2812; — Обвез. чинов. реда Петар Перковић с позивом на бр. 2813; — Пешад. поруч. Живота Марковић с позивом на бр. 2815; — Рез. поручник Михајло Голубовић с позивом на бр. 2816; — Санитет. мајор др Милш Поповић с позивом на бр. 2817; — Чиновник Милан Дрнич с позивом на бр. 2818; — Рез. поруч. Владимир Милић с позивом на бр. 2819; — Софија Милчиновић с позивом на бр. 2820; — Олга Игроснац с позивом на бр. 2821; — Ледослава Ковачевић с позивом на бр. 2822; — Макра Стојановић с позивом на бр. 2823; — Персида Максимовић с позивом на бр. 2824; — Живко Живковић с позивом на бр. 2825; — Данца Томић-Јакочевић с позивом на бр. 2826; — Мица Тодоровић с позивом на бр. 2827; — Драгослав Максимовић с позивом на бр. 2823; — Милева Т. Милковић 2829; — Настасија Наумовић с позивом на бр. 2830; — Црквеник цркове Св. Мэрка Стеван Стошић с позивом на бр. 2831; — Мица Хаам с позивом на бр. 2832; — Петар Вукотић с позивом на бр. 2833; — Рез. пеш. поруч. Петар Буковић с позивом на бр. 2834.

ОГЛАСИ

Фотограф. Словенац, способан за све врсте посла, тражи место. Обратити се редакцији овог листа. 2-2

Драга С. Петровић са породицом срдечно захваљује свима пријатељима и познаницима на изјављеном саучешћу поводом смрти њеног доброг брата гок. Д-Р МИТЕ ПОПОВИЋА, бив. санитет. референта Железничке Дирекције. 1-2

На продају веће и мање количине, СЕГЕДИНСКОГ криз и меканог најфинијег БРАШНА, по спунштом цену, а на већу количину и попуст у цени. Јавити се у Македонској улици бр. 20. — Београд. 2-3

РАДИОНИЦА КАПА И КАЧКЕТА БРАНИСЛАВА СТЕФАНОВИЋА

— Краља Милана ул. 90. — Израђује официрске капе по поруцима. Има на стваришту велики избор зимских КАЧКЕТА, матроских капа и војничких шајкача. Продаје на мало и велико. Препоручује трговцима из Унутрашности. 3-6

РУЖИЦА Д. БРАНКОВИЋ са децом извештава своје сроднике и пријатеље, да ће свесме милом, добром и нигда непрежаљеном супругу

† **Драгољубу Ђ. Бранковићу** судији првостепеног лесковачког суда

ког мрски Бугари одведоше и мучки убише, давати трого. ишњи помен, а својој доброј сестри

† **Христини Ђ. Бранковић** четрдесето-дневни помен у среду 12. ов. мес., у 10 часове пре подне у цркви Св. Николе на новоме гробљу.

Умољавају се сродници и познаници да присуствују овом тужном помену. У 9 сати и 30 минута трамвај ће чекати на Теразијама.

Са болом у души јављам сродницима, пријатељима и познаницима, да сам изгубила свог доброг друга

† **Светолика — Свету — Кнежевића** пом. њика апотекарског — пи ара полицијског

31. новембра у 6 и по сати по путу у 38. год. свога живота. Погреб је био милог ми покоји-ка 2. ов. мес.

2.-XII-1918. год. Сжадошћени супруг: Љубина; стрина: Марија Кнежвић; браћа: Милош Кнежвић, типограф и др. Св. Мирковић; сестре: Мица, Љубица и Јулијана; ташт: Милка и остала родбина.